

**ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ
НА ПРОЦЕСИ ДОВГОСТРОКОВОГО
КРЕДИТУВАННЯ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ**

Розглядаються питання входження в Український банківський простір іноземного капіталу та його вплив на процеси довгострокового кредитування.

В останні роки Україна все більш активними темпами приймає участь у процесах глобалізації, який охоплює і фінансову сферу. При цьому актуальним постає питання залучення іноземного капіталу у фінансово-банківську систему, що сприяє розширенню ресурсної бази соціально-економічного розвитку.

Провідні банки світу перетворюються на потужні універсальні фінансові конгломерати, які ведуть боротьбу за клієнтів по всьому світу. Присутність іноземного капіталу і підвищення його ролі позитивно впливає на розвиток банківської системи через посилення міжбанківської конкуренції. Але разом з цим створює певні ризики: можливість втрати суверенітету в сфері грошово-кредитної політики; посиленням нестабільності; впливом фінансових ресурсів. Фундаментальні теоретичні основи глобалізації банківського капіталу були визначені зарубіжними вченими М. Беретом, Е. Бріггхемом, Н. Бріммером, Й. Гідді, М. Леві, М. Потером, П. Роузом, У. Шарпом. Загальні питання впливу глобалізацій цих процесів на розвиток фінансового ринку в Україні висвітлені в працях вітчизняних вчених О. Білоруса, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, Н. Шелудька, В. Новицького, Є. Панченка, З. Луцишин та ін. Неоднозначність наявності іноземного капіталу в діяльності банківського сектора вимагає подальшої оцінки впливу його залучення на кредитні операції банків, а також переваги і недоліки. За результатами першого півріччя 2007 року доля іноземного капіталу в банківській системі України склала 32,8 %. В Україні станом на лютий 2007 року функціонує 25 банків під повним контролем іноземного капіталу, 5 банків з переважанням іноземного капіталу, 5 банків за участю іноземного капіталу та 136 банків з українським капіталом. 44,5 % найбільших та великих банків України контролюється іноземним капіталом. Динаміка продажу українських банків зростає, а це, на думку науковців, несе загрози фінансовій стабільності країни. За словами М. Савлука, в Україні

поглиблюється процес денаціоналізації банківського капіталу. На його думку, банки є стратегічно важливими об'єктами для життєдіяльності держави, а отже відмова від незалежності банківської системи несе загрозу і для суверенності держави. Сьогодні іноземні інвестори купують за дуже високими цінами навіть низькорентабельні українські банки. Їх мета за допомогою банку «розчистити» дорогу своєму капіталу в національну економіку і там отримати прибутки. Переплачуючи, іноземці намагаються підвищити прибутки своїх банків, кредитуючи економіку України по високих відсоткових ставках. Окрім того, вони користуються дешевшим кредитним кошиком — не коштами фізичних осіб, а кредитними ресурсами материнської структури. Відтак отримують високу маржу прибутку. Від приходу на ринок світових гігантів очікувалося здешевлення кредитів, але цього не відбулося і на майбутнє не прогнозується оскільки іноземний капітал зацікавлений у збереженні таких позицій. У зв'язку з тим, що процес формування відсоткових ставок включає в себе багато етапів. У випадку придбання контрольного пакету української фінансової установи західний власник продає вільні кошти своєму дочірньому банку, але не за собівартістю, а з урахуванням певних ризиків. Так, найбільші українські банки з іноземним капіталом отримують кредити під 6—7 % річних. Материнська структура у такий спосіб заробляє на фондуванні української «дочки» 3—4 %, бо на власному ринку ці гроші перевищували б 3 % річних. Дочірня структура також має свою маржу у 4—5 %, коли кредитує українського клієнта. Окрім цього, додатково у вартість кредиту для кінцевого споживача закладається страхування специфічно українських ризиків. Якщо ж розглянути формування вартості ресурсу через залучення синдікованих кредитів, коли українські фінансові установи позичають гроші за кордоном напряду, то результат виявиться зовсім іншим. Такі запозичення українські банки можуть робити за ставкою LIBOR (5,75—6 %) плюс страхова премія за ризик — від 2,5 до 5 %. У підсумку середня ціна запозичення для банків коливається від 8 до 11 % у валюті. Ціна ж кредиту для кінцевого споживача в цьому випадку виявляється на 3—4 % меншою, аніж у банків з іноземним капіталом. Таким чином, гостро постає проблема довгострокового кредитування діяльності підприємств усіх сфер бізнесу і масштабів діяльності. Банківське обслуговування зосереджується на кредитуванні найбільш кредитоспроможних корпоративних клієнтів, тоді як фінансування малого і середнього бізнесу скоротиться. Маючи менший зв'язок з економікою України, ніж вітчиз-

зняний банківський капітал, іноземні банки можуть зменшити кредитування малоприбуткових чи низьколіквідних, але стратегічно важливих секторів економіки. У результаті вітчизняні позичальники позбавляться однакового доступу до фінансових ресурсів, а розвиток національної економічної системи зазнає своєрідних фінансових обмежень з боку банківського сектору.

Література

1. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 р. № 93/96-ВР
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-ІІІ.
3. Указ Президента України «Про врегулювання порядку одержання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів та застосування штрафних санкцій за порушення валютного законодавства» від 27 червня 1999 року № 734/99.
4. Аніловська Г. Я., Яремко Л. А. Господарська глобалізація та управління зовнішньоекономічною сферою. — Львів, 2001. — 215.
5. Геєць В. Іноземний капітал у банківській системі України // Дзеркало тижня. — № 26, 8.07.2006.
6. Олександр Сугоняко, Експансія іноземного капіталу: пошук міри. — Урядовий кур'єр, 04.07.2006.
7. Іноземний капітал робить ставку на Україну // Контракти. — № 36, 3.09.2007.
8. Офіційна сторінка Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції. — <http://www.me.gov.ua>
9. Офіційна сторінка Національного банку України. — <http://www.bank.gov.ua>

УДК 658.589

Л. М. Приходько, канд. екон. наук, ст. викл.,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто питання побудови системи управління бізнес-процесами (СУБП), а також умови її ефективної інтеграції у загальну систему управління підприємством. Визначено основні підсистеми, з якими взаємодіє система бізнес-процесів підприємства.

The author tends to solve the problems of business processes system formation and providing proper management, as well as the creation of conditions necessary for its effective integration into a general management system of an enterprise. Also the main systems for business process's system to cooperate with are defined.